

Sprawozdanie

komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

Przedłożenie Wydziału krajowego o budowlach wodnych, które Wysoki Sejm uchwałą z dnia 28. grudnia 1895 przekazał komisji gospodarstwa krajowego do zdania sprawy, obejmuje następujące działy:

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu powziętych na ostatniej sesyi i załatwienie petycyj.

II. Postęp budowy przy publicznych robotach melioracyjnych.

III. Wnioski w sprawie podjęcia systematycznej regulacji 2 rzek karpackich oraz 4 nowych przedsięwzięciw melioracyjnych niemniej też przedstawienie udziału kraju w państwowym funduszu melioracyjnym.

IV. Uzasadnienie preliminarza wydatków na budowle wodne i melioracye.

V. Wreszcie wykaz czynności biura melioracyjnego ze szczegółowem wymienieniem melioracyj prywatnych oraz zmiany w personalu biura melioracyjnego.

Zatrzymując powyższy podział przedmiotu, który w przybliżeniu odpowiada sprawozdaniu Wydziału krajowego, przedkłada komisya gospodarstwa krajowego swą opinią o tem obszernem przedłożeniu, jak następuje:

I.

Zaznaczając, że wszystkie polecenia Wysokiego Sejmu oraz 21 przekazanych petycyj Wydział krajowy z możliwym pospiechem i z korzyścią dla spraw załatwił, komisya gospodarstwa krajowego podnosi tu tylko te uchwały, które obciążają fundusz krajowy i wymagają zasiłków krajowych w r. 1896.

Z uchwalonych przez Wysoki Sejm projektów ustaw otrzymały w r. 1895 Najwyższą sankcyę:

1) ustawa o zezwoleniu Reprezentacji powiatowej w Tarnobrzegu na zaciągnięcie pożyczki 25.000 zł. z krajowego funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, która ma być użytą na częściowe pokrycie datku konkurencyjnego powiatu do kosztów obwałowania Wisły i Sann;

2) ustawa o konserwacyi robót regulacyjnych w Trześniówce;

3) cztery specjalne ustawy melioracyjne: o osuszeniu bagien Stojanowskich, regulacyi Przegnojówki z dopływami o obwałowaniu lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupie radłowskich i uzupełnieniu regulacyi Łęgu.

Nie otrzymał natomiast Wydział krajowy dotychczas zawiadomienia o sankcyi projektu ustawy o uzupełnieniu regulacyi potoku Kisieliny, jakkolwiek Rada państwa 30% zasiłek państwowy dla tej regulacyi w preliminarzu funduszu melioracyjnego na rok 1895 uchwaliła, dla przedsiębiorstwa zaś regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy nie wstawiono do preliminarza tego funduszu na r. 1895 pierwszej raty 30% zasiłku państwowego, wskutek czego też, uchwalony przez Wysoki Sejm projekt ustawy, nie mógł być przedłożony do sankcyi Cesarskiej.

Komisya konstatuje z ubolewaniem, że akcyja kraju koło podniesienia rolnictwa za pomocą robót melioracyjnych, napotkała w ciągu roku 1895 na nieprzewidziane trudności ze strony c. k. Rządu. I tak przedewszystkiem nie wstawiło Ministerstwo rolnictwa pierwszych rat subwencyj państwowych do preliminarza funduszu melioracyjnego dla żadnego z przedsiębiorstw przez Wysoki Sejm na ostatniej sesyi uchwalonych, aż dopiero na żądanie Koła polskiego widziało się spowodowanem przedłożyć dodatkowy preliminarz z uwzględnieniem 3 mniejszych robót (bagien Stojanowskich, Łęgu i Kisieliny), a z pominięciem największego przedsiębiorstwa (Gniłej Lipy), które znacznieszego wymaga zasiłku.

Następnie zakwestyonowano projekt pod względem technicznym, a gdy zarzuty po zbadaniu na miejscu okazały się nieuzasadnionymi, znalezione trzeciego rodzaju trudności administracyjnej natury i mimo, że ustawy uzyskały sankcyę i zostały ogłoszone, oraz rozporządzenia wykonawcze do tych ustaw zatwierdzone, wzbroniono rozpoczęcia budowy, polecając przeprowadzić postępowanie w myśl ustawy wodnej i uzyskać koncesyę władzy politycznej.

Przeciw tym całkiem nowym zarządzeniom Ministerstwa rolnictwa, które w podobnych wypadkach w innych krajach, ani u nas przez lat dziesięć nie były praktykowane, wniósł Wydział krajowy przedstawienie w odezwach z dnia 23. sierpnia 1895 l. 6.862 i z dnia 5. września 1895 l. 53.388, w których całkiem słusznie podnosi, że przy krajowych przedsiębiorstwach melioracyjnych przeprowadzanych w drodze przymusowej w brew woli stron interesowanych na podstawie projektów zatwierdzonych przez władze wyższe ustawa sankcyonowana przez Najjaśniejszego Pana i nakazująca wykonanie robót co najmniej zastąpić może koncesyą c. k. Starostwa, zwłaszcza, że w myśl §. 41. kraj. ustawy wodnej do budowy wodnych stawianych przez państwo, a więc tylko na podstawie rozporządzenia władz wyższych, nie potrzeba tej koncesyi władzy politycznej.

Komisya gospodarstwa krajowego podziela też zapatrywanie Wydziału krajowego, że w razie gdyby powyższe przedstawienie nie odniosło skutku, należy przystąpić do zmiany §. 41 krajowej ustawy wodnej, — nie stawia zaś w tej sprawie konkretnego wniosku, ponieważ jest uzasadniona nadzieja, że obecny Pan Minister rolnictwa w skutek poufnej interwencyi zmieni wydane przez Ministerstwo zarządzenia.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 popiera Wydział krajowy zakładanie fabryk drenarskich, dostarczając właścicielom majątków na koszt kraju i państwa pras drenarskich z przyborami, udzielając z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego pożyczek na budowę suszarni i pieców do wypalania drenów. Przy pomocy subwencyj przyznanych przez Wysoki Sejm w latach 1893—5, oraz zasiłków państwowych zapewnione już jest urządzenie 30 fabryk drenów. Ponieważ Wydział krajowy uważa za potrzebne założenie 50 subwencyonowanych fabryk drenów w kraju, t. j. po 5 fabryk w obrębie każdej ekspozytury biura melioracyjnego, zatem zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego proponuje komisya uchwalenie dotacyi na ten cel na r. 1896 w dotychczasowej wysokości 5.000 zł., oraz rezolucyi do c. k. Rządu o udzielenie równego zasiłku z c. k. skarbu państwa.

Doświadczenia z kulturą torfowisk odbywają się w pięciu stacyach doświadczalnych: w Rudniku, Nowym Targu, Korsowie, Olesku i Chorostkowie. Przyznana pierwszą subwencją po 1000 zł. obniża Wydział krajowy dla stacji w Nowym Targu i Chorostkowie na 500 zł., a to na podstawie opinii delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Inżynier biura melioracyjnego upatrzony przez Wydział krajowy do przeprowadzenia doświadczeń z kulturą i eksploatacją torfowisk, oraz do udzielania pomocy technicznej właścicielom gruntów, a to w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 7. lutego 1894, kończy w lipcu b. r. fachowe studia dwuletnie na koszt kraju i państwa i rozpocznie swą czynność w kraju w sierpniu r. b.

Preliminowane przez Wydział krajowy roczne koszty utrzymania tego fachowego urzędnika w kwocie 2.000 zł. a. w. pokrywa po połowie fundusz krajowy i państwowy.

Z uwagi, że ustanowienie tego urzędnika jest wynikiem powołanej uchwały Wysokiego Sejmu, oraz że oczekiwać należy pożytku z jego działalności dla gospodarstwa krajowego, komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi uchwalenie dotacji 900 zł. na jego utrzymanie w r. 1896 (przy równoczesnem wstawieniu połowy tych kosztów w kwocie 450 zł. do Rub. XVII. dochodów, jako zasiłku państwowego) raz przyjęcie wniosku Wydziału krajowego na powiększenie w tym celu personalu biura melioracyjnego o jednego etatowego inżyniera I. klasy.

Na żądanie c. k. Ministerstwa rolnictwa porucił Wydział krajowy nadzór nad 5 stacyami doświadczalnymi dla kultury torfów kierownikowi stacji doświadczalnej w Rudniku p. Juliuszowi Koppesowi na przeciąg lat trzech 1895—7 za wynagrodzeniem rocznem 400 zł. od każdej stacji (ogółem 2.000 zł.), które obciąża po połowie fundusz krajowy i państwowy. Przyjmując zarządzenie to do wiadomości, komisya wyraża zdanie, że skoro Wydział krajowy do tego rodzaju robót mieć będzie do dyspozycji fachowego inżyniera, zbytecznem będzie utrzymywanie osobnego zarządcy stacji.

Ażeby zaradzić brakowi sił technicznych w biurze melioracyjnem, którego personal ze stopniowem otwarciem 10 ekspozytur w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 6. kwietnia 1892 musi być powiększony, uchwalił Wysoki Sejm na wniosek komisji gospodarstwa krajowego na posiedzeniu z dnia 4. lutego 1895 trzy stypendya po 300 zł. na przeciąg lat pięciu dla słuchacz inżynieryi, którzy zobowiążą się po ukończeniu studiów wstąpić do służby krajowej w biurze melioracyjnem.

Stypendya te nadał Wydział krajowy 4 kandydatom (3 słuchaczom inżynieryi z roku 3-go i 4-go, oraz 1 słuchaczowi filozofii, który w r. 1895 przeniósł się na wydział inżynieryi w politechnice lwowskiej), rozdzielając je w ten sposób, iż jeden słuchacz otrzymał pełne stypendyum 300 zł., 3 innych zaś po 200 zł. Ponieważ jednak w r. 1895 nie powiodło się Wydziałowi krajowemu pozyskać ani jednej siły technicznej dla biura melioracyjnego, proponuje Wydział krajowy wyznaczenie dalszych 3 stypendyów po 300 zł. rocznie na lat 5 dla słuchaczy inżynieryi, który też wniosek komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia.

Subwencya państwowa na utrzymanie biura melioracyjnego o rocznych 3.000 zł. przyznana została reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 12. września 1892 l. 12.623. tylko do końca roku 1895.

Ze względu na powiększone czynności tego biura zwłaszcza przy projektowaniu i wykonaniu melioracji prywatnych zażądał Wydział krajowy przyznania stałej subwencji rocznej w kwocie 5.000 zł. w myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 i dla poparcia tego żądania zaproponował uchwalenie ponownej rezolucyi do Rządu, zwłaszcza że w innych prowincjach jak Dalmacya i Wybrzeże, technicy melioracyjni utrzymywani są wyłącznie kosztem skarbu państwa.

Komisyja podaje jednak z przyjemnością do wiadomości Wysokiego Sejmu, że uchwalenie tej rezolucyi jest obecnie zbyteczne, gdyż Pan Minister Rolnictwa wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 11. stycznia r. b. l. 1.880, reskryptem z 28. grudnia 1895 l. 24.501 podwyższył subwencyę na utrzymanie biura melioracyjnego na 5.000 zł. rocznie, a to „ze względu na dotychczasową skuteczną działalność krajowego biura melioracyjnego we Lwowie, jako też w obec zwiększającego się ciągle zapotrzebowania tej dla podniesienia rolnictwa w Galicyi bardzo ważnej instytucyi“.

Wreszcie zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu, powziętą na skutek petycji gminy Wrzawy o przełożenie starego wału nadwiślańskiego w Dąbrowie wrzawskiej proponuje komisya pokrycie nadwyżki kosztów obliczonych na 3.272 zł. 20 ct. w stosunku unormowanym ustawą o obwałowaniu Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim, t. j. rozłożenie po 40% na kraj i państwo, a 20% na powiat tarnobrzeski. Odnosny zasilek w kwocie okrągłej 1.309 zł. zamieszcza komisya w poz. 183, wraz z innemi subwencyami na drobne roboty melioracyjne.

II.

W r. 1894 prowadzone były roboty przy 20 przedsiębiorstwach melioracyjnych, a mianowicie:

a) roboty konserwacyjne przy 4 przedsiębiorstwach krajowych (regulacyi Gniłej Lipy, Kisieliny, Łęgu i Trześniówki),

b) budowa przy 12 przedsiębiorstwach krajowych, 1 przedsiębiorstwie powiatowem i 3 przedsiębiorstwach spółkowych.

Przy 8 przedsiębiorstwach krajowych (regulacyi Biały, Nowego Brnia, Krzemienicy, Bugu, potoku Dumnego i Złotej Lipy, obwałowaniu Wisły w powiecie wielickim i osuszeniu bagien Łańcucko-Jarosławskich) i jednym przedsiębiorstwie powiatowem (obwałowaniu Wisły i Sanu) prowadziło budowę 12 inżynierów biura melioracyjnego, przy 1 przedsiębiorstwie krajowem (regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem) oddział techniczny c. k. Namiestnictwa, przy 3 przedsiębiorstwach kraj. zaś (zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Skawy, oraz potoków Nizzkówka i Michałów), niemniej też przy zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Biały, sekcyja Przemyska c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich. Roboty przy 3 przedsiębiorstwach spółkowych (osuszeniu bagien Niskich, Rudnickich i Oleskich) prowadzili technicy prywatni zaangażowani przez spółki wodne.

Wyniku budowy nie wykazano przy osuszeniu bagien Rudnickich i Oleskich, gdyż spółki nie przedłożyły operatów wykonawczych, oraz przy regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, gdyż c. k. Namiestnictwo nie udzieliło Wydziałowi krajowemu sprawozdania budowlanego. Co się tyczy robót wykonanych przy osuszeniu bagien Oleskich, nadmienia komisya na podstawie informacji zasięgniętej w departamencie I. Wydziału krajowego, że zwłoka w przedłożeniu operatu wykonawczego nie pochodzi z winy Wydziału spółki, który tak administracyę, jak i rachunkowość prowadzi wzorowo, lecz spowodowaną została nagłą śmiercią kierownika budowy.

Co do rozmiarów wykonanych robót, których wydatność przy ścisłym zachowaniu preliminowanych cen jednostkowych, jest najlepiej uwidoczniiona w kwotach corocznie przebudowanych, najpoważniejszy rezultat osiągnął kierownik obwałowania prawego brzegu Dunajca, który przebudował w r. 1894 sumę 77.870 zł. 98 ct., następnie kierownik regulacyi Biały (71.162 zł. 48 ct.) i obwałowania Sanu (69.893 zł.

58 ct.), najmniejszy zaś postęp budowy był przy zabudowaniu potoku Michałów (7.433 zł. 10 ct.), Niszkówki (7.726 zł. 74 ct.), potoków górskich w dorzeczu Skawy (12.095 zł. 63 ct.), regulacji Złotej Lipy (12.049 zł. 34 ct.), potoku Dumnego (13 112 zł. 38 ct.), tudzież osuszeniu bagien Łańcucko-Jarosławskich (14.013 zł. 32 ct.). W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym wykazało ośmiu kierowników budowy oszczędność, ośmiu zaś przekroczenia.

Największą oszczędność w roku 1894 wykazał kierownik regulacji Białej (14.776 zł. 23 ct.) i potoku Dumnego (10 182 zł. 41 ct.), największe zaś przekroczenie kierownik regulacji Bugu (26.877 zł. 39 ct.) Krzemienicy (9.058 zł. 28 ct.) i zabudowań potoków górskich w dorzeczu Białej (8.837 zł. 25 ct.).

Przekroczenia przy regulacji Bugu, Krzemienicy i Nowego Brnia usprawiedliwia Wydział krajowy niedostatecznością kosztorysów, przy zabudowaniu zaś potoków górskich w dorzeczu Białej brakiem wprawnego robotnika, wskutek czego roboty musiały być dniówką wykonywane.

Z końcem lipca 1895 zwidził podpisany sprawozdawca wspólnie z szefem departamentu I. Wydziału krajowego kilka robót melioracyjnych w dorzeczu Wisły, mianowicie: regulację Krzemienicy z dopływami Babulówką i Rowem w powiecie Mieleckim, regulację Trześniówki i Łęgu, tudzież obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzesckim, oraz regulację rzeki Białej z obwałowaniem prawego brzegu Dunajca w powiecie Tarnowskim. Roboty znalezione w ogóle bardzo starannie i trwale wykonane, regulację zaś Białej, tudzież Krzemienicy z dopływami uważać można za wzorową i typową; pierwszą dla regulacji rzek górskich, drugą dla potoków nizinnych.

III.

W myśl uchwalonego przez Wysoki Sejm programu regulacji wód w całym kraju (z dnia 13. lutego 1894) przedkłada Wydział krajowy wnioski w sprawie podjęcia:

- a) systematycznej regulacji 2 rzek karpackich, Soły i Łomnicy z dopływami;
- b) czterech nowych przedsięwzięć melioracyjnych, mianowicie: zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dniestru i potoku Glińsko, uzupełnienia regulacji Krzemienicy z dopływami, wreszcie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

a) Regulacja Soły i Łomnicy.

Przedłożone przez Wydział krajowy projekty ustaw o regulacji Soły i Łomnicy z dopływami, które stanowią początek zainicjowanej po powodzi w r. 1884, a przez lat dwanaście odraczanej systematycznej regulacji rzek karpackich, były już objęte zeszłorocznym sprawozdaniem melioracyjnym, a komisya gospodarstwa krajowego nie przedstawiła w roku ubiegłym tych projektów Wysokiemu Sejmowi do uchwały z tego powodu, ponieważ przerobione przez c. k. Namiestnictwo kosztorysy nie były wówczas zatwierdzone przez władze centralne. Gdy obecnie ze sprawozdania Wydziału krajowego okazuje się, że projekty techniczne Soły i Łomnicy przez ministeryalny departament wodny zostały zrewidowane — a sumy kosztorysowe przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych ustalone, komisya nie widzi powodu dalszego odraczania sprawy, bo pierwiej, czy później do systematycznej a więc jedynie racjonalnej regulacji groźnych naszych rzek karpackich przystąpić się musi i tym sposobem nie tylko zabezpieczyć kraj przed klęskami nagłych i nie ujętych w karby przypływów, ale także w przyszłości zaoszczędzić koszta, wykłada obecnie, czasem pospiesznie i nie dość skutecznie, na częściowe tych rzek regulacje, wywo-

lane ogromem strat w niektórych okolicach. Mimo znacznych ofiar, jakie kraj na te regulacje ponieść musi, doradza komisya Wysokiemu Sejmowi przyjęcie przedłożonych projektów ustaw z terminem rozpoczęcia robót w r. 1897.

Koszta regulacji Soły od Milówki do ujścia do Wisły wynoszą **1,790.000 złr.** Koszta zaś regulacji Łomnicy od Osmoły do ujścia do Dniestru, tudzież regulacji Czeczwy od Spasa i DUBY od Rożniatowa w dół **2,388.500 złr.**

Rozład kosztów proponowany jest według normy przyjętej dla regulacji Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, tak iż na kraj i państwową dotację wodną (etat Ministerstwa spraw wewnętrznych) przypadłoby do pokrycia po 40%, na państwowy zaś fundusz melioracyjny 20%.

W ten sposób wynosiłby 40% datek kraju w kosztach:

regulacji Soły	716.000 złr.
„ Łomnicy z dopływami	955.400 „
Razem	<u>1,671.400 złr.</u>

Zamiast przewidzianego pierwotnie w rządowym projekcie ustawy z r. 1885 piętnastoletniego okresu budowy proponuje Wydział krajowy wykonanie robót w takim terminie, ażeby rocznie była do przebudowania przy każdej rzece karpackiej suma około 100.000 złr, roczny zaś nakład kraju na każdą rzekę około 40.000 złr. Coroczny zatem nakład kraju na regulację Soły wynosiłby **39.778 złr.** przez lat ośmnaście, na regulację zaś Łomnicy z dopływami **39.808 złr.** przez lat dwadzieścia cztery.

Jakkolwiek roboty te mają być rozpoczęte dopiero w r. 1897, to jednak zależy na tem, żeby już teraz odnośne ustawy były uchwalone i Ministerstwo spraw wewnętrznych mogło na tej podstawie wstawić 40% zasiłki z dotacji budowlanych do preliminarza państwowego na r. 1897.

Przedkładając wspomniane dwa projekty ustaw, które obciążą kraj rocznym wydatkiem 79.586 złr. przez lat 18, względnie 24, komisya zwrócić musi uwagę Wysokiego Sejmu, że przeprowadzenie systematycznej regulacji rzek karpackich w myśl programu z r. 1894 ze względu na finansowe położenie kraju będzie tylko wówczas możliwe, skoro jak to J.E. Marszałek krajowy w mowie inauguracyjnej zapowiedział, kraj uzyska nowe źródło dochodu, a mianowicie otrzyma odpowiedni udział w państwowych podatkach pośrednich, oraz skoro rozpoczęte na większą skalę roboty melioracyjne w porzeczu Wisły zostaną ukończone, a fundusze na ten cel łożone będą mogły być obrócone na regulację rzek karpackich.

b) Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

Z przygotowanych przez biuro melioracyjne i sekcję Przemyską ek. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich przedłada Wydział krajowy cztery nowe projekty Wys. Sejmowi do uchwały:

1) zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, które stanowi niezbędne uzupełnienie regulacji górnego Dniestru już przed laty 20 rezolucją Wysokiego Sejmu poruszanej;

2) zabudowanie potoku Glińsko w powiecie Żółkiewskim, które ma na celu ochronę domów, cerkwi, cmentarza, fabryki wyrobów ceramicznych i drogi powiatowej od zasypywania rumowiskiem i kamieniami;

3) uzupełnienie regulacji Krzemienicy i Babulówki z dopływami, która częściowo wykonaną została na podstawie ustawy z 10. czerwca 1888. Dz. u. kraj. Nr. 70, z powodu jednak niedostateczności kosztorysu rządowego z r. 1876. w granicach pierwotnego preliminarza nie może być wykonaną;

4) wreszcie uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, które ma na celu ochronę od zalewów i odwodnienie niziny

nadwiślańskiej w tym powiecie i ma być rozpoczęte w r. 1897. po wykończeniu podobnych robót w powiecie Tarnobrzeskim.

Projekty techniczne, z których pierwsze dwa opracowała sekcya Przemyska dla zabudowań potoków górskich, ostatnie zaś dwa kraj. biuro melioracyjne, wykazują następujące sumy kosztorysowe:

1. dla zabudowań potoków górskich i zalesień w dorzeczu Dniestru	606.000 złr.
2. dla zabudowania potoku Glińsko	48.000 „
3. dla uzupełnienia regulacji Krzemienicy-Babulówki	195.000 „
4. dla obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim	897.400 „
Razem	<u>1,746.400 złr.</u>

Co do kosztów zabudowania potoku Glińsko, nadmienia komisya, że wedle udzielonego jej w krótkiej drodze reskryptu ck. Ministerstwa rolnictwa z dnia 5. stycznia 1896. l. 21.105, dodatkowo podwyższyło to Ministerstwo sumę kosztorysową z 45.000 złr. na 48.000 złr., w skutek czego 50% zasiłek kraju podwyższa się dla tego przedsiębiorstwa o 1.500 złr. a preliniowana w budżecie w r. 1896 pierwsza rata o 375 złr. tj. z 5 625 złr. na **6.000 złr.**

Trzy pierwsze roboty mają być przeprowadzone w drodze przedsiębiorstw krajowych, obwałowanie zaś Wisły i Wisłoki jako przedsiębiorstwo powiatu Mieleckiego, jednakże pod zarządem Wydziału krajowego. Z powyżej wykazanych kosztów pokryć ma:

przy zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Dniestru, tudzież przy zabudowaniu potoku Glińsko, kraj i państwowy fundusz melioracyjny po 50%;

przy uzupełnieniu regulacji Krzemienicy kraj 40%, państwowy zaś fundusz melioracyjny i sp. wodna po 30% (zgodnie z postanowieniem ustawy z r. 1888 o tej regulacji);

przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki kraj i państwowy fundusz melioracyjny po 40%, powiat zaś Mielecki 20%, podobnie jak przy obwałowaniu Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

Ogólne zatem obciążenie kraju przy tych 4 przedsiębiorstwach wynosić będzie:

1. przy zabudowaniu dorzecza Dniestru	303.000 złr.
2. „ „ potoku Glińsko	24.000 „
3. przy regulacji Krzemienicy	78.000 „
4. przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki	358.960 „
Razem	<u>763.960 złr.</u>

Coroczny datek kraju wynosiłby wedle propozycji Wydziału krajowego:

1) dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru przy 15 letnim okresie budowy **20.200 złr.**;

2) dla zabudowania potoku Glińsko przy 4-letnim okresie budowy **6.000 złr.**

3) dla uzupełnienia regulacji Krzemienicy przy 5-letnim okresie budowy **15.600 złr.**;

4) dla obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim przy 8-letnim okresie budowy **44.870 złr.**

Datki krajowe dla przedsiębiorstw pod 1--3) wymienionych miałyby być wstawione do preliminarza funduszu krajowego na rok 1896., ze względu na zamierzone w tym roku rozpoczęcie robót, datek zaś na obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim dopiero na r. 1897.

Z uwagi, że potrzeba i rentowność wszystkich 4 przedsiębiorstw została przez Wydział krajowy należycie udowodnioną i przedsiębiorstwa te należą w myśl programu z roku 1894 do najnaglejszych, komisya gospodarstwa krajowego, powołując się co do szczegółów na wyczerpujące sprawozdanie Wydziału krajowego,

przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na uchwalenie proponowanych czterech projektów ustaw, oraz na przyznanie I. rat zasiłków krajowych w budżecie krajowym na rok 1896 dla trzech przedsiębiorstw, mianowicie: zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru, zabudowania potoku Glińsko i uzupełnienia regulacji Krzemienicy, w sumie **41.800** zł. w. a.

Co się tyczy kodyfikacji ustaw przyjęła komisya projekty Wydziału krajowego w całej osnowie, wprowadzając drobne zmiany do projektów ustaw o zabudowaniach stosownie do życzenia c. k. Ministerstwa rolnictwa zakomunikowanego w krótkiej drodze przez Wydział krajowy.

Z uwzględnieniem powyższej kwoty (41.800 zł. a. w.) wynosić będzie dotacya kraju w r. 1896 na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych 180.042 zł. w. a., zatem w porównaniu z dotacyą uchwaloną na r. 1895 w kwocie 189.291 zł. w. a. mniej o 9.249 zł. w. a. Dla ocenienia o ile w mowie będące 4 przedsiębiorstwa wpłyną na stan budżetu krajowego w najbliższych 2 latach 1897 i 1898 podaje komisya następujące daty:

W budżecie r. 1897 ustąpią zasiłki krajowe dla następujących przedsiębiorstw:		
zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy	10.394	zł. w. a.
osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławskich	11.500	"
" " Stojanowskich	12.000	"
	<u>razem</u>	<u>33.894</u> "
przybędzie zaś zasiłek na obwałowanie Wisły i Wisłoki	44.870	"
tak iż dotacya podniesie się o	8.976	"
w tej kategorii robót, czyli dosięgnię wysokości dotacyi z r. 1895.		

W r. 1898 przestaną płynąć następujące dalsze zasiłki krajowe:		
na obwałowanie prawego brzegu Wisły w powiecie wielickim kwota	14.533	zł. w. a.
na regulację Przegnojówki	11.200	"
" Złotej Lipy	13.200	"
" Łęgu	16.767	"
	<u>razem</u>	<u>55.700</u> "

która to kwota w granicach dotychczasowej dotacyi może być użytą w miarę uchwalonych przez Wysoki Sejm projektów ustaw na dalsze nowe przedsiębiorstwa melioracyjne. Przytem komisya zwrócić musi uwagę Wysokiego Sejmu, że wedle zapowiedzi Pana Ministra skarbu, państwowy fundusz melioracyjny ma być podwyższony w r. 1897 z 750.000 zł. na 1,000.000 zł. w. a. rocznie, t. j. o 250.000 zł. w. a. Jeżeli zatem kraj z tego funduszu w odpowiedniej mierze ma korzystać, to zadaniem będzie Wysokiego Sejmu, jak i Wydziału krajowego przez uchwalenie nowych projektów umożliwić krajowi udział należny w tym funduszu, co jednak połączone będzie z podwyższeniem odnośnej pozyci wydatków o 60.000 do 70.000 zł. w. a. rocznie. Komisya konstatuje z zadowoleniem, że z sumy 8,815.147 zł. w. a., która do r. 1895 włącznie zaangażowaną została z państwowego funduszu melioracyjnego na wykonanie robót, na kraj nasz przypada znaczna kwota 2,583.679 zł. w. a. czyli 29·3%.

IV.

Z preliniowanych w Rub. XIII. wydatków funduszu krajowego na r. 1896, których suma wynosi 522.007 zł. w. a. i w porównaniu z r. 1895 okazuje nadwyżkę 19.677 zł. w. a., podnosi komisya dwie pozycye, które objęte specjalnem sprawozdaniem Wydziału krajowego przypadają jej do ocenienia, a mianowicie:

1) *poz. 180*, w której preliminowane są $33\frac{1}{3}\%$ zasiłki kraju na lokalne regulacye rzek niespławnych w sumie **140.318** zł. w. a.

2) *poz. 183*, w której zamieszczono zasiłki na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały Sejmowej z 26 listopada 1889 w sumie **30.842** zł. w. a.

Z dotacyi pierwszej (*poz. 180*), która w porównaniu z r. 1895 okazuje nadwyżkę 18.695 zł. w. a., mają być pokryte wedle przedłożonego przez Wydział krajowy preliminarza c. k. Namiestnictwa zasiłki krajowe na regulacye lokalne 11 rzek karpackich: Skawy, Raby, Dunajca, Wisłoki, Wisłoka, Sanu, Stryja, Świcy, Łemnicy, Bystrzycy nadwórniańskiej, i Bystrzycy sołotwińskiej w sumie 134.318 zł. w. a., na zawiklenie odsypisk, które zwłaszcza przy wschodnich rzekach karpackich jest wskazane, w kwocie 1.000 zł. w. a. i na nie objęte preliminarzem (do dyspozycyi Wydziału krajowego) roboty w kwocie 5.000 zł. w. a.

Z dotacyi drugiej (*poz. 183*) preliminowanej z nadwyżką 2.534 zł. w. a. w porównaniu z r. 1895 mają być udzielone zasiłki na 7 robót melioracyjnych w sumie 10.842 zł. w. a., na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w 5 miejscowościach w sumie 5 000 zł. w. a., na zakupno pras drenarskich z przyborami w kwocie 5.000 zł. w. a. i na roboty nieprzewidziane (do dyspozycyi Wydziału krajowego) w sumie 10.000 zł. w. a.

Ponieważ wydatki na lokalne regulacye rzek niespławnych uzasadnione zostały przez c. k. Namiestnictwo, a wydatki na mniejsze roboty melioracyjne są przeważnie wynikiem uchwał Wysokiego Sejmu, powziętych na ostatnich sesjach i przez Wydział krajowy zostały należycie usprawiedliwione, przeto komisya obie te pozycye zaleca Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia.

Zarazem podnosi komisya całkiem słuszną uwagę Wydziału krajowego, że znaczna część lokalnych regulacyi rzek niespławnych powinna być subwencyonowaną, nie jak dotychczas z państwowej dotacyi na budowle wodne (etatu Ministerstwa spraw wewnętrznych), lecz z państwowej dotacyi dyspozycyjnej przeznaczonej na popieranie mniejszych robót melioracyjnych, która w r. 1896 wzrosła na 260.000 zł. w. a., a z której kraj nasz korzysta tylko w wysokości dotacyi uchwalonej w *poz. 183* t. j. zaledwie $11\frac{8}{10}\%$.

Dotacya bowiem państwowa na budowle wodne, przeznaczoną jest na regulacyę rzek spławnych, mianowicie: Wisły, Dunajca, Wisłoki, Sanu i Dniestru, o ile zatem bywa obracaną na roboty na przestrzeniach niespławnych tych rzek, lub na innych rzekach, o tyle zmniejszają się rozmiary robót na przestrzeniach spławnych. Natomiast przy zaangażowaniu państwowej dotacyi melioracyjnej na cele regulacyi rzek niespławnych mógłby kraj korzystać w wyższej mierze z pomocy pieniężnej państwa, aniżeli to ma miejsce przy systemie dotychczas praktykowanym. Rzeczą zatem będzie Wydziału krajowego zwrócić na tę ważną sprawę uwagę c. k. Namiestnictwa i wyjednać subwencyonowanie lokalnych regulacyi rzek niespławnych z państwowej dotacyi melioracyjnej.

V.

W roku 1894—1895 czynnych było w biurze melioracyjnem 33 urzędników technicznych, 1 urzędnik administracyjny i 2 dyetaryuszy technicznych.

Z tych 35 funkcyonaryuszy technicznych zajętych było:

3 prowadzeniem referatu, tudzież inspekcjami i kolaudacyami publicznych robót melioracyjnych;

12 kierownictwem budowy przy robotach publicznych;

4. przy projekcie regulacyi Pełtwi;

3 przy przy projekcie regulacji górnego Dniestru;
 4 przy projekcie kolmatacyi bagien naddniestrzańskich;
 8 przy projektowaniu i nadzorze prywatnych robót melioracyjnych;
 jeden zaś technik wysłany był na akademię rolniczą do Berlina celem wykształcenia się w technice melioracyjnej.

W czasie od 1. lipca 1894 do końca czerwca 1895 wykonało biuro melioracyjne:

a) zdjęcia na długości 214,7 kilometrów z terenem inundacyjnym 21.766 morgów dla regulacji wód, — tudzież dla melioracji prywatnych: 2.056 morgów pod osuszenie otwartymi rowami, 5.886 morgów pod drenowanie i 1.039 morgów pod nawodnienie względnie stawy rybne;

b) projekty i kosztorysy dla regulacji wód na długości 378,1 kilometrów z terenem inundacyjnym 77.402 morgów, dla melioracji zaś prywatnych:

594 morgów osuszenia rowami, 4.603 morgów drenowania i 653 morgów nawodnienia;

c) roboty dla regulacji wód nie objętej specjalnymi ustawami na długości 477,1 kilometrów, dla melioracji zaś prywatnych: 966 morgów osuszenia rowami, 1.399 morgów drenowania i 483 morgów nawodnienia.

Nadto prowadziło biuro melioracyjne budowę lub kontrolę budowy przy 16 ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych i brało udział w licznych komisjach i czynnościach, które po części nie należą do zakresu działania biura.

Wykonane zdjęcia, projekty i roboty przy melioracjach prywatnych przedstawiają się w okręgach poszczególnych ekspozytur, jak następuje:

Ekspozytura	Liczba techników	Obszar w morgach				Uwaga
		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie	Razem	
a) Zdjęcia						
1. Kraków . . .	2	—	1.015	160	1.175	
2. Tarnów . . .	2	491	1.212	553	2.256	
3. Sanok	1	50	560	179	789	
4. Lwów	2	355	2.281	147	2.783	
5. Stanisławów.	1	1.160	818	—	1.978	
Razem .	8	2.056	5.886	1.039	8.981	
b) Projekty						
1. Kraków . . .	2	41	775	149	965	
2. Tarnów . . .	2	26	1.101	105	1.232	
3. Sanok	1	87	487	128	702	
4. Lwów	2	120	1.050	165	1.335	
5. Stanisławów.	1	320	1.190	106	1.616	
Razem .	8	594	4.603	653	5.850	(nadto 1 z techników opracował projekt osuszenia bagien Leżajskich.
c) Roboty						
1. Kraków . . .	2	31	304	217	552	
2. Tarnów . . .	2	—	145	128	273	
3. Sanok	1	158	250	128	536	
4. Lwów	2	697	596	—	1.293	
5. Stanisławów.	1	80	104	—	184	
Razem .	8	966	1.399	473	2.838	

Abstrahując od robót wykonanych, których rozmiary nie są zależne od ekspozytur, lecz od zgłoszeń właścicieli, okazuje się z powyższego zestawienia, że tak co do zdjęć jak i projektów najmniej wykonała ekspozytura Sanocka, a następnie Krakowska. Że jednak w Sanoku zajęty jest tylko jeden technik, a w Krakowie dwóch, przeto najmniej wydatną pomimo energii jej kierownika jest działalność ekspozytury Krakowskiej. Przypisać to jedynie należy okoliczności, iż ekspozyturze tej poruczone bywają czynności nienależące wcale do zakresu robót melioracyjnych, lecz do budownictwa lądowego lub drogowego, jak: budowa względnie konserwacja internatu w Czernichowie, szpitala św. Łazarza i składów krajowych w Krakowie, szkół zawodowych w Sułkowicach i Świątnikach, drogi powiatowej Nowy Targ-Sucha górna, domu Rady powiatowej w Bochni, kolonii karnej w Tyńcu, urządzeń mechanicznych dla obłąkanych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, pośrednictwo przy zakupnie realności dla żandarmeryi w Krakowie, kolaudacja budynków folwarcznych w Czernichowie itp. czynności wykazane w sprawozdaniach z ostatnich lat trzech.

Komisya musi tedy zwrócić uwagę Wydziału krajowego, że w obec coraz więcej rozwijających się czynności w dziale melioracyj, a z drugiej strony trudności pozyskania odpowiednich sił technicznych dla biura melioracyjnego, okazuje się konieczność uwolnienia urzędników biura melioracyjnego od agend nienależących do jego zakresu działania.

Badając czynności i lustrując lokale, w których urzędnicy biura melioracyjnego pracują, zauważyła komisya gospodarstwa krajowego, że biuro to jest nieodpowiednio, bo aż w trzech domach pomieszczone, mianowicie: dyrektor ze sekretarzem i dwoma inżynierami na drugim piętrze w gmachu sejmowym (w dawnym biurze statystyki, przemysłu i handlu), reszta zaś inżynierów z dozorcami, którzy w czasie zimy pomagają inżynierom w pracach kancelaryjnych, w najętych w tym celu i znacznie od siebie odległych lokalach (ul. Trzeciego maja l. 11. i ul. Kraszewskiego l. 21). Anormalny ten stan, który nie praktykuje się w żadnym urzędzie, datuje się od czasu zajęcia części gmachu sejmowego przez Bank krajowy, wskutek czego biuro melioracyjne w lecie bywa pomieszczone w sejmowych salach komisyjnych, w zimie zaś w najmowanych lokalach po domach prywatnych.

Niedogodności i szkody dla służby krajowej ztąd pochodzące są dwojakie: raz, że z powodu kilkakrotnego do roku przenoszenia biura z operatami, przyborami i planami bądź to do domów prywatnych, bądź też z jednej sali komisyjnej do drugiej, w miarę jak te sale dla rozmaitych ankiet i komisyj są potrzebne, niszczą się kosztowne przyrządy geodetyczne i gubią się plany z raptularzami, co jest połączone z materyalną stratą dla funduszu krajowego, a powtóre, że z powodu rozerwania biura na trzy części niemożliwe są ani porozumiewanie się bezpośrednio co do projektów między inżynierami kierującymi, którzy ze względu na prowadzenie referatu pomieszczeni są w gmachu sejmowym, a konstruktorami ulokowanymi po domach prywatnych — ani też kontrola urzędników co do przestrzegania godzin urzędowych.

Odczuwając te braki w służbie biura melioracyjnego, które wpływają na opóźnienie w opracowaniu ważnych projektów, miał Wydział krajowy zamiar przystąpić do budowy skrzydła gmachu sejmowego na podwórzu od strony ulicy Mickiewicza i zarządził już w roku 1894 opracowanie szkicu z kosztorysem, lecz nie przedłożył Wysokiemu Sejmowi wniosku na upoważnienie go do tej budowy. Kosztorys ten oblicza koszta budowy na 80.000 złr. a. w. Komisya gospodarstwa krajowego mniema, że leży w interesie służby krajowej, ażeby jak najrychlej przystąpić do tej budowy i umożliwić biuru melioracyjnemu prawidłowe urzędowanie. W tym celu przedkłada komisya Wysokiemu Sejmowi wniosek na wykonanie budowy skrzydła gmachu sej-

owego i upoważnienie Wydziału krajowego do zaciągnięcia 4% pożyczki w Banku krajowym na hipotekę gmachu sejmowego do wysokości 80.000 złr. a. w.

Przy rozłożeniu spłaty powyższej pożyczki na lat 39 wynosić będzie rata anuitetowa 4.200 złr. a. w., która zdaniem komisji powinna być pokryta w części z funduszu krajowego mniej więcej w wysokości dotychczasowego czynszu dzierżawnego za lokal dla biura melioracyjnego, w części zaś przez Bank krajowy, a to z uwagi, że mimo wybudowania domu na pomieszczenie go, Bank ten zajmuje dotychczas połowę suterenu, parteru i I. piętra frontu gmachu sejmowego od ulicy Kościuszki.

Z uwagi, że dotychczasowy przeciętny czynsz za lokal dla biura melioracyjnego wynosi 1200 złr. a. w. rocznie (1280 złr. a. w. za 4 miesiące w 1894/95 a 1.120 złr. a. w. w r. 1895/96), rata zaś anuitetowa 4.200 złr. a. w., proponuje komisja gospodarstwa krajowego pokrycie $\frac{1}{3}$ części tej raty w kwocie 1.400 złr. a. w. z funduszu krajowego, $\frac{2}{3}$ części zaś w kwocie 2.800 złr. a. w. przez Bank krajowy.

Wniosek powyższy przedkłada komisja Wysokiemu Sejmowi w tem przypuszczaniu i pod tym warunkiem, że Bank krajowy pokryje $\frac{2}{3}$ części raty anuitetowej.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisja gospodarstwa krajowego wniosł:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 10. grudnia 1895 l. 78.875 o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na regulację rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w rub. XIII. poz. 180 wydatków na rok 1896 następujące zasiłki:

a) na regulację Skawy:

1) pod Jaroszewicami i Wadowicami	3.230 zł.	
2) „ Grodziskiem i Graboszewicami	1.000 „	4.230 zł.

b) na regulację Raby:

1) pod Brzezową i Targoszyńską	1.000 zł.	
2) „ Dobczycami i Niezdowem	2.436 „	
3) „ Dobczycami	2.969 „	
4) „ Winiarami, Kunicami i Gdowem	1.000 „	
5) „ Dąbrowicą	2.035 „	
6) „ Krzyżanowicami	1.000 „	
7) „ Targowiskiem	1.000 „	11.440 zł.

c) na regulację Dunajca:

1) pod Jazowskiem i Maszkowicami	1.000 zł.
2) „ Pedegrodziem i Stadłem	2.000 „
3) „ Wyglanowicami i Starym Sączem	800 „
4) „ Chełmcem i Rdziostowem	1.000 „
5) „ Zabełczem	1.454 „
6) „ Marcinkowicami i Kurowem	2.000 „
7) „ Rożnowem	2.326 „
8) „ Witowicami dolnymi	2.000 „
9) „ Drużkowem, Tropiem i Będziszyną	2.779 „
10) „ Filipowicami	3.000 „

11)	"	Charzewicami	2.000	"
12)	"	Melsztynem (narzuty kamienne)	6.000	"
13)	"	Lusławicami	2.247	"
14)	"	Wróblowicami	2.144	"
15)	"	Wesołowem	1.708	"
16)	"	Gierową janowicką , ...	2.000	"
17)	"	Olszynami i Sukmaniem (narzuty kam.)	2.000	"
18)	"	Wielką wsią i Zawodziem	3.400	"
19)	"	Szczepanowicami i Zgłobicami	3.000	"
			<u>42.858</u>	zł.

d) na regulację Wisłoki:

1)	pod	Brzyzkami i Bukową	1.500	zł.
2)	"	Bukową	2.630	"
3)	"	Skurową i Zawadką	1.000	"
4)	"	Skurową	877	"
5)	"	Przecyzą i Kamienicą	1.000	"
6)	"	Jaworzem i Mokrczem	500	"
7)	"	Chotową i Podgrodziem	1.000	"
8)	"	Dębicą i Straszęcinem	2.500	"
9)	"	Żyrakowem	2.000	"
10)	"	Brzeźnicą i Pustkowem	3.720	"
11)	"	Rzemieniem, Rzochowem i Rzyskami	<u>3.680</u>	"
			<u>20.407</u>	zł.

e) na regulację Wisłoka:

1)	pod	Wiśniową i Cieszyną	1.000	zł.
2)	"	Dobrzechowem	290	"
3)	"	Babicy i Siedliskami	2.000	"
			<u>3.290</u>	zł.

f) na regulację Sanu:

1)	pod	Mrzygłodem i Dobrą	1.000	zł.
2)	"	Witryłowem, Hroszówką i Temeszowem	1.800	"
3)	"	Krzemienną i Niewistką	2.000	zł.
4)	"	Warą	1.000	"
5)	"	Nozdrzem	1.208	"
6)	"	Dąbrówką starzeńską	750	"
7)	"	Karolówką i Dynowem	2.733	"
8)	"	Bartkówką	900	"
9)	"	Bartkówką i Powłokomą	2.369	"
10)	"	Pawłokomą	818	"
11)	"	Bachorzem	1.000	"
12)	"	Bachorcem i Sietnicą	2.000	"
13)	"	Ruską wsią	500	"
14)	"	Nienadową i Ruską wsią	900	"
15)	"	Iskaniem i Bachowem	1.000	"
16)	"	Krzywcą	1.155	"
17)	"	Korytnikami	2.500	"
18)	"	Ostrowem	3.000	"
19)	"	Wilczą i Buszkowicami	2.000	"
20)	"	Sośnicą i Dusowcami	1.000	"
			<u>29.633</u>	zł.

g) na regulację Stryja:

1) pod Chodowicami	1.500	zł.
2) „ Kawczym kątem	2.277	„
3) „ Pokrowcami i Pczanami	2.000	„
4) „ Wołeniowem	1.000	„
5) „ Żulinem i Siemiginowem	2.000	„
	<u>8.777</u>	zł.

h) na regulację Świcy:

1) pod Hoszowem	2.000	„
2) „ Baliczami podróżnemi i zarzeczniemi	1.533	„
3) „ Sokołowem i Łanami sokołowskimi	2.500	„
	<u>6.033</u>	zł.

i) na regulację Łomnicy:

1) pod Temerowcami	2.000	„
2) „ Błudnikami i Sokołem	3.125	„
	<u>5.125</u>	zł.

k) na regulację Bystrzycy nadworniańskiej:

pod Mykietyńcami i Uhornikami	1.500	zł.
---	-------	-----

l) na regulację Bystrzycy sołotwińskiej:

pod Sołotwiną	1.025	zł.
m) na premiovanie zawiklenia odsypisk	1.000	zł.
n) do dyspozycyi Wydziału krajowego	5.000	zł.
Ogółem	<u>140.318</u>	zł.

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w Rub. XIII, poz. 183, wydatków na rok 1896 następujące dotacje:

a) na osuszenie przysiółka Brzóza ad Wrzawy	1.395	zł.
b) na roboty dodatkowe przy osuszeniu bagien Niskich	3.000	„
c) na przełożenie wału nadwiślańskiego w Dąbrowie wrzawskiej	1.309	„
d) na przedłużenie prawego wału Jodłówki w Radomyślu	1.114	„
nad Sanem	1.224	„
e) na regulację Jasiółki pod Sądkową, Roztokami i Zimnowodą	2.800	„
f) na regulację Wiszni pod Nienowicami	2.800	„
g) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:		
w Rudniku	1.000	zł.
„ Korsowie	1.000	„
„ Nowym Targu	500	„
„ Olesku	1.000	„
„ Chorostkowie	500	„
połowa remuneracyi zarządcy pięciu stacyj (po 200 zł. od		
każdej stacyi)	1.000	„
	<u>5.000</u>	„
h) na zakładanie fabryk drenarskich w myśl uchwały Wys.		
Sejmu z d. 6. kwietnia 1892 (czwarta rata)	5.000	„
i) do dyspozycyi Wydziału krajowego	10.000	„
	<u>30.842</u>	zł.
ogółem		

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na urządzenie fabryk drenarskich przyznał w r. 1896 subwencyę 5.000 zł. z państwowej dotacyi melioracyjnej.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby w myśl uchwały sejmowej z d. 7. lutego 1894 ustanowił z dniem 1. sierpnia 1896 w krajowym biurze melioracyjnym fachowego inżyniera dla kultury i eksploatacyi torfowisk, powiększa w tym celu personal tego biura o jednego etatowego inżyniera I. klasy i otwiera Wydziałowi krajowemu na rok 1896 kredyt w kwocie 900 zł. na utrzymanie tego inżyniera.

VI. Sejm wyznacza dalsze trzy stypendya po 300 zł. rocznie na przeciąg lat pięciu od roku naukowego 1896/7 do 1900/901 dla słuchaczy inżynierii, którzy zobowiążą się po ukończeniu studyów poświęcić się technice melioracyjnej w służbie krajowej, i otwieraw tym celu Wydziałowi krajowemu na rok 1896 kredyt w kwocie 270 zł.

VII. Sejm uchwała załączone % projekty ustaw:

Al. 1-6.

- a) o regulacyi rzeki Soły;
- b) „ „ Łomnicy z dopływami;
- c) o zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Dniestru;
- d) „ „ potoku Glińsko;
- e) o uzupełnieniu regulacyi Krzemienicy i Babulówki z dopływami;
- f) „ „ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

VIII. Sejm przyznaje na rok 1896 tytułem pierwszych rat zasiłków krajowych:

- a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru dotacyę w kwocie 20.200 zł.;
- b) na zabudowanie potoku Glińsko dotacyę w kwocie 6.000 zł.;
- c) na uzupełnienie regulacyi Krzemienicy i Babulówki z dopływami dotacyę w kwocie 15.600 zł.

IX. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej zarządził opracowanie projektów dla zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły i Łomnicy.

X. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w Rubr. XIII. na rok 1896 do końca lutego 1898, a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

XI. a) Poleca się Wydziałowi krajowemu, iżby bezzwłocznie przystąpił do wybudowania dla biura melioracyjnego skrzydła do gmachu sejmowego od strony ulicy Mickiewicza na gruncie stanowiącym własność funduszu krajowego kosztem nieprzekraczającym sumy 80.000 zł. w. a.

b) Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby na pokrycie kosztów tej budowy zaciągnął w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na hipotekę gmachu sejmowego pożyczkę do wysokości 80.000 zł. a. w.

c) Uchwały pod a) i b) wykona Wydział krajowy jedynie pod tym warunkiem, jeżeli na oprocentowanie i amortyzacyę tej pożyczki Bank krajowy z własnych funduszy pokrywać będzie $\frac{2}{3}$ części, a fundusz krajowy $\frac{1}{3}$ część rat anuitetowych.

Uchwałą pod II. załatwione zostają:

1. Petycyja L. s. 468. i 611. gmin Podegrodzie, Stadło i Wyglanowice powiatu nowosądeckiego o lokalną regulacyę Dunajca;

2. Petycja L. s. 601. obszaru dworskiego i gminy Tenerowce powiatu stanisławowskiego o lokalną regulację Łomnicy;

3. Petycje L. s. 745. i 746. Henryka br. Christianiego i Dr. Mikołaja hr. Reya o regulację Wisłoki w Podgrodziu, Chotowy i Głowaczowy;

4 Petycja L. s. 958. gmin Balicze podróżne i zarieczne powiatu żydaczowskiego o regulację Świcy; wreszcie

5. Petycje L. s. 1.210. i 1.211. gmin Łany sokołowskie i Sokółów o uregulowanie rzeki Świcy.

Lwów dnia 26. stycznia 1896 r.

Przewodniczący:
Stan. Polanowski.

Sprawozdawca:
Gorayski.

Alegat 1. do sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . .

o regulacji rzeki Soły.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Soły od Milówki do ujścia do Wisły ma być wykonaną w ciągu lat osiemnastu, począwszy od roku 1897, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma uzupełniony w roku 1895 generalny projekt rządowy z r. 1886, preliminujący koszta budowy na 1,790.000 zł. w. a.

Administracya państwa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

1. z datku państwowej dotacji budowli wodnych w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów, oraz z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów, które to datki państwowe mają być wypłacone z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

2. z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości, lub sąsiednich zakładów wodnych, w myśl postanowienia §. 51. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca Dz. ustaw kraj. Nr. 38. służyć mają na częściowe pokrycie 40% datku funduszu krajowego.

§. 4.

Wysokość i terminu płatności corocznych rat datków państwa i kraju oznaczy Administracja państwa, wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów, jako kapitału zakładowego;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;
3. z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin.

O ile dochody z tego funduszu nie wystarczą na pokrycie kosztów utrzymania, resztę kosztów konserwacji pokrywać ma państwowa dotacja budowy wodnych w wysokości 60%, fundusz krajowy zaś w wysokości 40%.

§. 6.

Wykonanie regulacji, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego, obejmie Administracja państwa.

Sposób wykonania przedsięwzięcia i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym, któremu przyznany zostaje odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania krajowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Administracja państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . .

o regulacji rzeki Łomnicy z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Łomnicy z dopływami Czeczwą i Dubą ma być wykonaną w ciągu lat dwudziestu czterech, począwszy od roku 1897, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma uzupełniony w roku 1895 gneralny projekt rządowy z roku 1886, preliminujący koszta budowy na 2,388.500 zł. a. w.

Administracya państwa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacji, włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

1. z datku państwowej dotacyi budowli wodnych w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów, oraz z datku państwowego funduszu melioracyjnego, w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. ustaw państwowych Nr. 116, w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów, które to datki państwowe mają być wypłacone z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

2. z datku funduszu krajowego, w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości, lub sąsiednich zakładów wodnych, w myśl postanowienia §. 51. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. ustaw krajowych Nr. 38, służyć mają na pokrycie 40% datku funduszu krajowego.

§. 4.

Wysokość i terminy płatności corocznych rat datków państwa i kraju oznaczy Administracja państwa, wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Na utrzymanie wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. Z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów jako kapitału zakładowego;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;
3. z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin.

O ile dochody tego funduszu nie wystarczą na pokrycie kosztów utrzymania, resztę kosztów konserwacji pokrywać ma państwowa dotacja budowli wodnych w wysokości 60%, fundusz krajowy zaś w wysokości 40%.

§. 6

Wykonanie regulacji, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Administracja państwa.

Sposób wykonania przedsięwzięcia i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Administracja państwa, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, któremu przyznany zostaje odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania krajowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Administracja państwowa, wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . .

o zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru wraz z potrzebnem zalesieniem nagich stoków górskich ma być wykonane począwszy od r. 1896 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z r. 1895, preliminujący koszta robót na 606.000 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów tych robót przyczynić się ma tak galicyjski fundusz krajowy, jak i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezwrotnym zasiłkiem po pięćdziesiąt procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą po 303.000 zł. w. a.

Jeżeli wszystkie koszta przedsiębiorstwa nie osiągną preliminowanej kwoty 606.000 zł., to osiągnięte zaoszczędzenie przypaść ma w równych ratach na korzyść funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego.

§. 4.

Zasiłki krajowe i państwowe mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do trwania czasu budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wyko-

nawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych zabudowań i zalesień ma być utworzony oddzielny fundusz, którego niepozbywalną własność stanowią będą przestrzenie, nabyte w celu zalesienia.

Dalsze postanowienia co do sposobu utrzymania wykonanych robót, pokrycia kosztów utrzymania, o ile na to nie wystarczą dochody funduszu konserwacyjnego, tudzież administracji tego funduszu, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . .

O zabudowaniu potoku Glińsko.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiekim Księstwem Krakowskim rozporządzam co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Glińsko w powiecie Żółkiewskim ma być wykonane począwszy od roku 1896 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z r. 1894 prelininujący koszta robót na 48.000 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy ma się przyczynić:

a) galicyjski fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent prelininowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1894 Dz. u. p. Nr. 116. takież bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent.

§. 4.

Zasiłki kraju i państwowego funduszu melioracyjnego mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych, a o ile się tyczą funduszu melioracyjnego, w miarę konstytucyjnego przyzwolenia kredytów.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i

ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonawczych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38. w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniiony według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . .

O uzupełnieniu regulacji potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacji potoku Krzemienicy i Babulówki, tudzież potoku Rowu z dopływami ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1895, który preliniuje koszta robót na 195.000 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliniowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliniowanych kosztów;

c) zawiązana w myśl §. 4. ustawy z dnia 10. czerwca 1888 Dz. u. kr. Nr. 80. spółka wodna, której okręg konkurencyjny ze względu na objęte projektem kanały osuszające ma być przez władze administracyjne rozszerzony, resztą preliniowanych kosztów budowy, a to według miary ustanowionej w obowiązującym statucie spółki

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków państwa, kraju i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Tak Administracyi państwa jak i spółce wodnej zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa instrukcyja techniczno-administracyjna z dnia 28. września 1888 Dz. u. i rozp. kr. Nr. 94.

§. 6.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6. ustawy z dnia 10. czerwca 1888 Dz. u. kr. Nr. 70.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . .

o uzupełnieniu obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim ma być wykonane w ciągu lat ośmiu począwszy od r. 1897 jako przedsiębiorstwo wymienionego powiatu, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1895 preliminujący koszta budowy na 897.400 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Fundusz budowy ma być utworzony :

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ust. 2. i §. 4. ust. 2. a), ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów.

c) z datku powiatu mieleckiego w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów.

§. 4.

Wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i powiatu mieleckiego oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych za wydzierżawiania wałów ochronnych;
2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892 Dz. u. kr. Nr. 43.;
3. z corocznych datków kraju i powiatu mieleckiego.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków krajowych i powiatowych na konserwację, organizacyi obrony grobel i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu też podobnie jak i Wydziałowi powiatowemu w Mielcu przyznany zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Z wejściem w życie niniejszej ustawy obejmie Wydział krajowy zarząd konserwacyi robót wykonanych przez spółki wodne przy regulacyi odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską (w myśl ustawy z dnia 13. maja 1885 Dz. u. kr. Nr. 35.) tudzież przy regulacyi Starego Brnia z dopływami (w myśl ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kr. Nr. 67.)

Spółki wymienione mają być rozwiązane, skoro wypełnią swe zobowiązania względem osób trzecich.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.
